

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/72/2013
Identifikačné číslo spisu:	4013200330
Dátum vydania rozhodnutia:	01.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4013200330.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Ivana Rumanu v právnej veci žalobcu: Mgr. A.F., bytom I., zastúpený Prosman a Pavlovič, advokátska kancelária, s.r.o., Hlavná 31, Trnava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1010604/1/29848/2012 zo dňa 24. januára 2013, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/29/2013-47 zo dňa 8. októbra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/29/2013-47 zo dňa 8. októbra 2013 p o t v r d z u j e.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 165,56 € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu Prosman a Pavlovič, advokátska kancelária, s.r.o., Trnava.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“, príp. „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 1010604/1/29848/2012 zo dňa 24. januára 2013 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Zároveň žalovanému uložil povinnosť uhradiť úspešnému žalobcovi náhradu trov konania.

Žalobou napadnutým rozhodnutím č. 1010604/1/29848/2012 zo dňa 24. januára 2013 žalovaný podľa § 232 ods. 4 zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe colníkov“) zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, rozhodnutie generálneho riaditeľa sekcie daňovej a colnej Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č.1010601/1222608/2012 zo dňa 22.10.2012 a toto rozhodnutie potvrdil. Uvedeným rozhodnutím bola žalobcovi podľa § 135 ods. 5 zákona o štátnej službe colníkov uložená povinnosť uhradiť náklady vynaložené na zvýšenie vzdelania v

magisterskom štúdiu v celkovej sume 989,49 €.

Krajský súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu žalovaného zistil, že „... rozkazom č. 137/2001 zo dňa 25.09.2001 bol žalobcovi udelený súhlas so zvýšením vzdelania prostredníctvom magisterského štúdia v školskom roku 2001/2002 do školského roku 2005/2006 podľa zák. č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, platnom do 30. 06. 2002. Na tento rozkaz nadväzuje dohoda o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 26.09.2001, uzavretá medzi Colným úradom Nitra a žalobcom, v ktorej sú vymedzené ich vzájomné povinnosti, pričom žalobca ako colník v stálej štátnej službe sa zaviazal po ukončení štúdia zotrvať v služobnom pomere s Colným úradom Nitra po dobu 10 rokov a v prípade nesplnenia tohto záväzku sa zaviazal uhradiť vyplatený služobný plat za poskytnuté služobné voľno, pričom maximálna výška nákladov, ktoré by bol povinný uhradiť predstavuje sumu 7.000,-Sk za jeden rok štúdia. Nesporné medzi účastníkmi konania bolo, že žalobca štúdium úspešne ukončil dňa 18.05.2006 a v služobnom pomere colníka po ukončení štúdia zotrval od 19.05.2006 do 30.11.2012, kedy bol zo služobného pomeru colníka uvoľnený na vlastnú žiadosť a po dohode s príslušným nadriadeným.

Následne rozhodnutím zo dňa 22.10.2012 bola žalobcovi uložená povinnosť uhradiť náklady vynaložené na zvýšenie vzdelania prostredníctvom magisterského štúdia v sume 989,49 € podľa zák. č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, platnom v čase rozhodovania, pričom príslušný správny orgán prvého stupňa neprihliadal na dohodu o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 26.09.2001.

Krajský súd v predmetnej veci uviedol, že vyššie citovaný zákon v znení účinnom do 30.06.2002 (teda v čase uzavretia dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 26.09.2001), ako i v znení účinnom od 01.09.2009 do 31.12.2012 (teda v čase skončenia služobného pomeru žalobcu) stanovil dobu, počas ktorej je colník povinný zotrvať v služobnom pomere po ukončení štúdia, ako i sankcie pre prípad nedodržania tejto doby. Žalobca túto dobu nedodrжал a žalovanému vznikol nárok na úhradu nákladov vynaložených na zvýšenie jeho kvalifikácie. Podľa názoru krajského súdu však tento nárok žalovanému vznikol až v roku 2012, preto sa na jeho prípad vzťahuje právna úprava v znení účinnom od 01.09.2009 do 31.12.2012, a nie v znení do 31.08.2009, a to s poukazom na ustanovenie § 268k ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov. Avšak krajský súd zároveň konštatoval, že aplikácii tejto právnej úpravy bráni Dohoda o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 26.09.2001 (ďalej aj „dohoda“), uzavretá medzi žalobcom a jeho zamestnávateľom Colným úradom Nitra. Prvostupňový súd dôvodil: „I keď zákon v znení účinnom v roku 2001 (a ani teraz) uzavretie takejto dohody ako dvojstranného právneho úkonu neupravoval, je potrebné vychádzať z toho, že bola uzavretá.“

Krajský súd sa nestotožnil s právnym názorom žalovaného, podľa ktorého mal žalobca povinnosť upozorniť svojho nadriadeného na neplatnosť takejto dohody. Otázka neplatnosti právneho úkonu je upravená v ustanovení § 238 vyššie citovaného zákona v tom zmysle, že neplatnosť právneho úkonu nemôže byť colníkovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Medzi účastníkmi súdneho konania nebolo sporné, že text dohody vypracoval zamestnávateľ žalovaného a žalobcovi predložil na podpis, preto nemožno ani pochybovať o tom, že žalobca neplatnosť tejto dohody sám nespôsobil a jej uzavretie mu preto nemôže byť na ujmu.

Pri riešení povinnosti žalobcu vrátiť žalovanému náklady vynaložené na jeho vzdelanie je podľa prvostupňového súdu potrebné vychádzať zo znenia predmetnej dohody a z toho, čo bolo medzi jej účastníkmi dohodnuté. V predmetnej dohode sa žalobca ako colník zaviazal po skočení štúdia zotrvať v služobnom pomere 10 rokov a v prípade nesplnenia tohto záväzku sa zaviazal uhradiť náklady spočívajúce vo vyplatenom služobnom plate za poskytnuté služobné voľno, pričom maximálna výška týchto nákladov predstavuje 7 000,- Sk za jeden rok štúdia.

S poukazom na uvedené krajský súd konštatoval, že žalovaný nesprávne vypočítal výšku nákladov, ktoré je žalobca povinný vrátiť, pretože vychádzal zo sumy vyplateného služobného príjmu žalobcovi za

obdobie jeho štúdia od 26.09.2001 do 18.05.2006, pričom jeho povinnosťou bolo pri výpočte týchto nákladov postupovať v intenciách znenia dohody, uzavretej medzi jej účastníkmi dňa 26.09.2001.

Ohľadom predmetnej dohody (o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere) krajský súd vyslovil názor, že túto treba považovať za samostatný dvojstranný právny úkon, na ktorom sa jej účastníci slobodne a dobrovoľne dohodli, čo potvrdili svojimi podpismi. Týmto sa podľa krajského súdu odlišuje od rozkazu, ktorý je individuálnym správnym aktom a je výsledkom určitého konkrétneho rozhodnutia osoby alebo orgánu oprávneného takéto akty vydávať. Nebolo teda povinnosťou žalobcu upozorňovať na jej prípadný rozpor so zákonom o štátnej službe colníkov v znení platnom v čase jej uzavretia, keďže takúto povinnosť má colník len v prípade, ak sa domnieva, že rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn jeho nadriadeného (teda individuálny správny akt) je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom. Prvostupňový súd ďalej dôvodil, že „I keď sa rozkaz č. 137/2001 zo dňa 25.09.2001 v časti odôvodnenie odvoláva na dohodu o zvýšení kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 25.09.2001, takáto dohoda sa v administratívnom spise nenachádza, nakoľko predložená dohoda je datovaná dňom 26.09.2001 a podľa názoru súdu ju treba považovať za samostatný právny úkon, ktorý i keď nadväzuje na predmetný rozkaz, nie je jeho súčasťou.“

K namietanému prekročeniu medzi žaloby v porovnaní s obsahom námietok uvádzaných žalovaným v odvolaní proti prvostupňovému správnomu rozhodnutiu, krajský súd uviedol, že žalobca rozsah svojich námietok v podanej žalobe zúžil (poukazoval najmä na to, že v predmetnej veci bolo potrebné postupovať podľa uzavretej dohody zo dňa 26.09.2001, ktorej neplatnosť nespôsobil), čo podľa krajského súdu nie je v rozpore so zásadami preskúmavania rozhodnutí v správnom súdnictve.

S poukazom na dôvody napadnutého rozsudku a viazanosť žalovaného právnym názorom súdu (§ 250j ods. 7 OSP) krajský súd konštatoval, že v ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného opätovne rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zo dňa 22.10.2012, pričom v odvolacom konaní má rozsiahle oprávnenia vyplývajúce z ust. § 232 zákona o štátnej službe colníkov.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP a úspešnému žalobcovi priznal náhradu účelne vynaložených trov konania v sume 662,24 €.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žaloba podaná proti rozhodnutiu žalovaného č. 1010604/1/29848/2012 zo dňa 24. januára 2013 sa zamietá.

Žalovaný považuje odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu za zmätočné, pretože raz uvádza, že nárok žalovaného sa riadi právnou úpravou zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom od 01.09.2009 s poukazom na ustanovenie § 268k uvedeného zákona a v ďalšej vete zase uvádza, že aplikácii tohto zákona bráni uzavretá Dohoda o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere.

V súvislosti s oprávnenosťou spornej výšky nároku žalovaného, tento poukázal na ustanovenia § 134a ods. 4, § 134b ods. 3 a ods. 4, § 135 ods. 1 a ods. 2 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 31. augusta 2009, vzhľadom na pôsobnosť tohto zákona určenú ustanovením § 268k veta druhá zákona o štátnej službe colníkov pre posúdenie vzniku právnych vzťahov a nárokov z nich vzniknutých. Na základe uvedených ustanovení zákona o štátnej službe colníkov žalovaný zopakoval výsledok vypočítaného nároku, že celkové náklady na magisterské štúdium sú 3.340,17 € (100.626,-Sk), pričom pomerná časť na úhradu predstavuje sumu 989,49 €.

Podľa žalovaného zákon o štátnej službe colníkov neumožňuje a ani nikdy neumožňoval uzatvorenie takejto dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere, nakoľko v zákone sú presne stanovené podmienky, za akých môže byť colník vyslaný na štúdium a taktiež sú stanovené podmienky na úhradu nákladov na vzdelanie. Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné so žalobcom uzatvárať dohodu.

Podľa žalovaného v právnej teórii nie je možné upraviť si dohodou právny vzťah inak ako ho upravujú kogentné ustanovenia všeobecne záväzného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že na dohodu nemožno prihliadať pri určovaní nákladov na vzdelávanie. Žalovaný má za to, že výšku nákladov na vzdelávanie služobný úrad vypočíta a určuje podľa skutočných nákladov na vzdelávanie za obdobie, kedy si žalobca zvyšoval kvalifikáciu. Predmetná dohoda ako dvojstranný právny úkon nemala a nemá oporu v zákone. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť je podľa žalovaného potrebné považovať tento právny úkon za absolútne neplatný podľa ust. § 238 ods. 1 písm. a) zákona o štátnej službe colníkov, pretože svojim obsahom a účelom obchádza kogentné ustanovenia vtedy platného a účinného zákona.

Žalovaný s poukazom na § 44 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov účinného do 30.06.2002, upravujúceho povinnosť colníka upozorniť nadriadeného na rozpor jeho rozkazu, príkazu alebo pokynu so všeobecne záväznými právnymi predpismi dôvodí, že neplatnosť predmetnej dohody spôsobil žalobca sám tým, že neupozornil nadriadeného, že podpísanie dohody je v rozpore so zákonom.

Žalovaný považoval za potrebné poukázať na porušenie § 249 ods. 2 OSP a na skutočnosť, že prvostupňový súd v rámci súdneho prieskumu v tejto veci prekročil medze žaloby, nakoľko žalobca tvrdí, že dohoda je súčasťou rozkazu, avšak súd uviedol, že dohoda nie je súčasťou rozkazu. Ďalej žalobca uviedol, že na protiprávnosť dohody nemohol upozorniť, lebo ustanovenie § 44 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov sa vzťahuje len k ústnym rozkazom, príkazom a nariadeniam. Krajský súd v rozsudku uviedol, že dohoda nie je individuálnym správnym aktom a z tohto dôvodu nemal žalobca na jej rozpor so zákonom povinnosť nadriadeného upozorniť. Podľa žalovaného krajský súd sa týmto postupom nedržal dôvodov uvedených v žalobe a zaoberal sa otázkami, ktoré žalobca v žalobe nenapadol.

III.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil a žalovaného zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi vo výške 827,81 €.

Podľa žalobcu krajský súd správne uviedol, že i keď zákon o štátnej službe colníkov uzavretie takejto dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere ako dvojstranného právneho úkonu neupravoval (ale uzavretie dohody ani nezakazoval), je potrebné, pri namietanej neplatnosti tejto dohody, vychádzať z ust. § 238 ods. 3 uvedeného zákona, podľa ktorého neplatnosť právneho úkonu nemôže byť colníkovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám.

Žalobca poukázal na to, že v danej veci nebolo sporné, že návrh dohody vypracoval riaditeľ Colného úradu Nitra, ktorú žalobca, ako žiadateľ o poskytnutie služobného voľna s nárokom na služobný plat v súvislosti so štúdiom na vysokej škole akceptoval a došlo k jej uzavretiu.

V súvislosti s uzavretím spornej dohody sa žalobca odvolal na ustálenú „personálnu“ prax a postup usmernený vtedajším Colným riaditeľstvom Slovenskej republiky v tom smere, že v prípade prijatia colníka na externé štúdium na vysokej škole, bol vydaný personálny rozkazom súhlas na štúdium a keďže náklady na štúdium neboli vopred známe, z dôvodu istoty bola zároveň dohodnutá s colníkom maximálna výška nákladov na štúdium, ktoré je potrebné uhradiť, ak nezotrvá v služobnom pomere požadovaný čas.

Podľa žalobcu v danej veci v súlade s takýmto usmernením postupoval aj Colný úrad Nitra a jeho vtedajší riaditeľ. Vypracoval rozkaz, ktorým súhlasil so zvýšením vzdelania štúdiom na Pedagogickej fakulte UKF Nitra a zároveň žalobcovi predložil návrh dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere, kde sa colný úrad zaviazal poskytnúť colníkovi služobné voľno s nárokom na služobný plat a colník sa zaviazal zotrváť v služobnom pomere 10 rokov, inak uhradiť výšku nákladov v maximálnej výške 7.000,-Sk za rok.

V súvislosti s uvedeným má žalobca za to, že ak by uvedená dohoda nebola platná, nemôže byť takáto neplatnosť colníkovi na ujmu, pretože ju nespôsobil.

Žalobca považuje za nesprávny právny názor žalovaného, že neplatnosť spornej dohody si žalobca spôsobil sám tým, že v súlade s ustanovením § 44 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov neupozornil nadriadeného, že podpísanie dohody je v rozpore so zákonom.

Žalobca poznamenal, že rozkaz č.137/2001, ktorým bol žalobcovi udelený súhlas so zvýšením vzdelania, nie je v rozpore s ustanovením § 134 zákona o štátnej službe colníkov, a preto nebolo potrebné na to upozorňovať.

Podľa žalobcu, dohoda o zvýšení kvalifikácie a zotrvaní v služobnom pomere zn. 9651-1-2001/4 zo dňa 25.09.2001 nie je ani rozkazom ani príkazom a ani pokynom, na ktorý by sa vzťahovalo ustanovenie § 44 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov, nakoľko toto ustanovenie zákona neukladá colníkovi povinnosť upozorniť nadriadeného na (hypotetickú) „neplatnosť“ právneho úkonu. Podľa citovaného ustanovenia má colník povinnosť upozorniť iba vtedy, ak je rozkaz (príkaz, nariadenie, pokyn) týkajúci sa plnenia služobných povinností podľa názoru colníka protiprávny. V uvedenom kontexte, podľa názoru žalobcu nemožno dohodu o získaní kvalifikácie v žiadnom prípade považovať za rozkaz, príkaz, nariadenie alebo pokyn v zmysle § 44 ods. 4 citovaného zákona. Preto nemal žalobca žiadnu takúto povinnosť a z uvedeného dôvodu si ani nemohol týmto sám sebe privodiť neplatnosť takejto dohody.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takehoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 134 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 služobný úrad môže colníkovi na základe jeho žiadosti alebo rozkazom, ktorým ho vysiela na štúdium alebo prípravu, umožniť získanie alebo zvýšenie vzdelania štúdiom na školách, vykonaním rigorózných skúšok alebo prípravou v odborných kurzoch alebo v iných formách ďalšieho vzdelávania colníkov. Súhlas služobného úradu so štúdiom alebo prípravou colníka umožňuje colníkovi počas štúdia, prípravy a

vykonania rigorózných skúšok alebo prípravy v odborných kurzoch alebo v iných formách ďalšieho vzdelávania čerpať služobné voľno s nárokom na služobný plat.

Podľa § 134 ods. 2 písm. a) zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 súhlas služobného úradu so získaním alebo zvýšením vzdelania colníka prostredníctvom štúdia na školách, v odborných kurzoch alebo v iných formách ďalšieho vzdelávania sa udeľuje rozkazom, ktorým sa colník vysielá na štúdium na školách alebo na prípravu prostredníctvom odborných kurzov alebo iných foriem ďalšieho vzdelávania.

Podľa § 134 ods. 3 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 colník, ktorému služobný úrad umožnil získať alebo zvýšiť si vzdelanie, je povinný zotrvať po skončení štúdia alebo prípravy po určený čas v služobnom pomere podľa tohto zákona alebo uhradiť náklady spojené so získaním alebo zvýšením vzdelania alebo ich pomernú časť. Colník je tiež povinný zotrvať po určený čas v služobnom pomere alebo uhradiť náklady spojené so získavaním alebo zvyšovaním vzdelania alebo ich pomernú časť, ak štúdium alebo prípravu neskončil a nezískal alebo si nezvýšil vzdelanie.

Podľa § 134 ods. 4 písm. b) zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 doba určená na zotrvanie colníka v služobnom pomere je pri štúdiu alebo pri príprave pri výkone štátnej služby dvojnásobok doby trvania alebo prípravy.

Podľa § 135 ods. 1 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 colník, ktorý nezotrval v služobnom pomere počas doby ustanovenej v § 134 ods. 4, je povinný uhradiť náklady vynaložené na získanie alebo zvýšenie jeho vzdelania alebo ich pomernú časť.

Podľa § 135 ods. 2 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 výšku úhrady nákladov vypočítava a určuje služobný úrad podľa skutočných nákladov vynaložených na štúdium alebo na prípravu v období, v ktorom colník získaval alebo si zvyšoval vzdelanie. Skutočné náklady vynaložené na štúdium sú služobný plat vyplatený za služobné voľno poskytnuté podľa § 77 a náhrady cestovných výdavkov podľa § 102.

Podľa § 135 ods. 3 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 do celkových nákladov sa započítavajú náklady za samo štúdium, ak ich platil služobný úrad.

Podľa § 135 ods. 4 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže služobný úrad čiastočne znížiť alebo aj úplne odpustiť úhradu nákladov colníkovi uvoľnenému zo služobného pomeru na vlastnú žiadosť alebo colníkovi, ktorý bol prepustený zo služobného pomeru, pretože bol právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody pre trestný čin spáchaný z nebanlivosti.

Podľa § 135 ods. 5 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 povinnosť uhradiť náklady vynaložené na získanie alebo zvýšenie vzdelania alebo ich čiastočné zníženie alebo odpustenie sa vyhlasuje v rozhodnutí nadriadeného, ktorý je oprávnený rozhodnúť o skončení služobného pomeru colníka. Rozhodnutie musí obsahovať aj výšku nákladov, ktoré je povinný colník uhradiť, spolu s lehotou na ich úhradu.

Podľa § 135 ods. 7 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 povinnosť uhradiť náklady nevznikne, ak sa služobný pomer skončil prepustením z dôvodu ustanoveného § 183 ods. 1 písm. a) až c) alebo zrušením v skúšobnej dobe zo strany nadriadeného.

Podľa § 135 ods. 8 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 služobný úrad je povinný každoročne vyčíslieť výšku nákladov vynaložených na štúdium a doklady o vyčíslení nákladov zakladať do osobného spisu colníka.

Podľa § 238 ods. 1 písm. a) zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 30.06.2002 neplatný je právny úkon, ktorý sa svojím obsahom alebo účelom prieči zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 238 ods. 3 zákona o štátnej službe colníkov v znení účinnom do 31.12.2012 neplatnosť

právneho úkonu nemôže byť colníkovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Ak vznikne colníkovi následkom takého neplatného právneho úkonu škoda, je služobný úrad povinný ju nahradiť.

Predmetom súdneho prieskumu bolo zistiť, či žalovaný, resp. prvostupňový správny orgán pri vyčíslení nákladov, vzniknutých v súvislosti so zvýšením vzdelania žalobcu počas jeho služobného pomeru k štátu, z dôvodu nedodržania zákonom stanovenej doby zotrvania v služobnom pomere žalovaného jeho uvoľnením zo služobného pomeru colníka na jeho vlastnú žiadosť, bolo potrebné postupovať striktne podľa § 135 zákona o štátnej službe colníkov a vyčísliť skutočnú plnú výšku vzniknutých nákladov, alebo bolo pri tomto vyčíslení potrebné zohľadniť obsah dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere, uzavretej dňa 25.09.2001 (ako vyplýva z administratívneho spisu) medzi Colným úradom Nitra (ďalej len „colný úrad“) a žalovaným.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho a súdneho spisu konštatuje, že vo vzťahu k zákonnosti napadnutého správneho rozhodnutia a posúdeniu zákonnosti postupu predchádzajúceho jeho vydaniu, sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré v rámci súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia nevybočilo z medzí žaloby a na zdôraznenie jeho správnosti doplnia nasledujúce dôvody (§ 219 ods. 2 OSP).

Zákon o štátnej službe colníkov, v znení účinnom v čase udelenia súhlasu so zvýšením vzdelania žalobcu, presne upravoval, akým spôsobom, akou formou, za akých podmienok, služobný úrad rozhoduje o umožnení získavania alebo zvýšenia vzdelania colníkov v služobnom pomere. Taktiež presne upravoval následky nedodržania zákonných podmienok určených pri udelení súhlasu so zvýšením vzdelania colníka, okrem iného premietnutých do zákonného vymedzenia spôsobu určenia náhrady nákladov vynaložených na získanie alebo zvýšenie vzdelania, pričom pre služobný úrad platil zákonný kogentný imperatív vychádzať pri výpočte výšky úhrady týchto nákladov zo skutočných nákladov vynaložených na štúdium alebo na prípravu v období, v ktorom colník získaval alebo si zvyšoval vzdelanie.

Vydanie rozkazu podľa § 134 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona o štátnej službe colníkov o udelení súhlasu služobného úradu so získaním vzdelania zakladá do budúcnosti pre adresáta tohto individuálneho správneho aktu, okrem práv a povinností predpokladaných zákonom, aj predvídateľné prípadné konsekvencie spojené s nedodržaním zákonných podmienok, napr. pri nezotrvaní v služobnom pomere počas doby určenej zákonom. Hoci táto rozhodovacia činnosť služobného úradu vo vzťahu k colníkom spadá podľa zákona o štátnej službe colníkov do oblasti starostlivosti o colníkov (siedma časť uvedeného zákona), sa riadi zásadou legality, ovládajúcou právny systém a zvlášť konanie orgánov verejnej správy (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR). Preto bol služobný úrad žalovaného v čase rozhodovania o udelení súhlasu so získaním vzdelania pre žalobcu, povinný postupovať v medziach, rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil relevantný zákon.

Z administratívneho spisu vyplýva, že colný úrad vyhotovil a predložil na podpis žalobcovi, a to pred vydaním rozkazu o udelení súhlasu so získaním vzdelania, spornú dohodu, v ktorej boli duplicitne s obsahom zákona upravené podmienky udelenia súhlasu, avšak čo do určenia výšky náhrady nákladov vynaložených na štúdium bola jej suma stanovená v maximálnej výške 7.000,-Sk za jeden rok štúdia, napriek tomu, že pri určení výšky náhrady bolo potrebné podľa zákona vychádzať so skutočne vynaložených nákladov na štúdium.

Z okolností prípadu vyplýva, že v súvislosti so získaním súhlasu nadriadeného s vyslaním žalobcu na štúdium a pri podpise spornej dohody, bol žalobca v závislom postavení k druhej zmluvnej strane, keďže podpísanie dohody sa javí ako podmienka k udeleniu súhlasu so štúdiom. Preto nemožno žalobcovi oprávnenne pripísať zodpovednosť za podpis dohody obchádzajúcej zákon, absolútne neplatnej minimálne v časti určenia výšky náhrady nákladov za štúdium.

Krajský súd správne konštatoval, že žalovaný uvedenú neplatnosť právneho úkonu nespôsobil sám, preto nie je namieste, aby následky neplatnosti právneho úkonu znášal a boli mu na ujmu (§ 238 ods. 3 zákona o štátnej službe colníkov). Bráni tomu zásada ochrany dobrej viery a ochrany práva na vzdelanie, keďže podmienky udelenia súhlasu so štúdiom, aké boli určené na začiatku, sa javili ako legitímne očakávanie žalobcu.

Nepochybne uzavretím dohody o získaní kvalifikácie a o zotrvaní v služobnom pomere zo dňa 25.09.2001, vzhľadom na skutočnú výšku nákladov vynaložených v súvislosti so štúdiom žalobcu, vznikla žalovanému škoda, avšak vzhľadom na vyššie uvedené, túto nemožno pripísať na zodpovednosť

žalobcovi.

Preto bolo pri rozhodovaní správnych orgánov oboch stupňov o určení výšky náhrady nákladov na štúdium žalobcu, vzhľadom na osobitné okolnosti tohto prípadu ako hodných osobitného zreteľa, vhodné využiť dispozičné ustanovenie § 135 ods. 4 a ods. 5 zákona o štátnej službe colníkov a predmetnú náhradu nákladov znížiť. Je to vyjadrením zachovania proporcionality záujmov štátu k ochrane základných práv žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotil námietky žalovaného uvedené v podanom odvolaní ako nedôvodné a také, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci, preto rozsudok Krajského súdu v Nitre potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 OSP).

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 246c veta prvá OSP tak, že žalobcovi, ktorý mal v odvolacom konaní úspech priznal právo na ich náhradu.

Právny zástupca predložil spolu s vyjadrením k odvolaniu žalovaného vyčíslenie trov odvolacieho konania. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby podľa predloženej špecifikácie a to za podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného doručené súdu dňa 10.12.2013 vo výške 130,16 € podľa § 11 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších v platnom znení (ďalej len „vyhláška“) v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky vo výške 1/6 výpočtového základu, ktorý je v roku 2013 vo výške 781 €, režijný paušál 7,81 €. Právny zástupca žalobcu je platiteľom DPH, preto mu bola priznaná uplatnená DPH zo základu 137,97 € vo výške 20%, v sume 27,59 €. O zvyšnej časti v odvolaní uplatnených trov konania bolo rozhodnuté potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Nitre, preto ich odvolací súd žalobcovi nepriznal a rozhodol len o výške trov odvolacieho konania.

Celkom boli priznané žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 165,56 €.

Zákonom č. 333/2011 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov bolo zriadené Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (§ 4 citovaného zákona), ktoré má sídlo v Banskej Bystrici. V súlade s uvedeným zákonom odvolací súd ako pasívne legitimovaného, t.j. ako orgán, ktorý vydal preskúmané rozhodnutie v poslednom stupni označil Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.